

Rette i den nye Situation, hans Tale var helt igennem Opkog paa tidligere politiske Stridsspørgsmaal; end ikke den vestindiske Kommission, der særlig er krævet af det ærede Medlems Meningsfæller, undgik hans Kritik, uagtet man plejer at sige: Tavshed, medens Retten sidder. Men jeg vil erkende, at under den Opløsning, der synes at være til Stede indenfor Det konservative Folkeparti, er det meget vanskeligt for en Ordfører at sige, hvad det Parti egentlig vil i dette Øjeblik; thi vil Ordføreren gøre sig behagelig til flere Sider, er det vanskeligt for ham at balancere saadan over Vanskelighederne, at man klart og bestemt kunde faa Rede paa, hvorledes det Parti stiller sig under den nye Situation.

Jeg betragter den forhaandenværende politiske Situation som en Art Vaabenstilstand, der om muligt skal vedblive, indtil der er Fred i Europa. Man har villet opfylde Kongens Ønske om at tilvejebringe saadanne Forhold, at enhver Vælger i Landet kan føle sig repræsenteret i Kongens Raad; men man vilde have faaet en betydelig fyldigere og efter min Formening bedre Repræsentation, hvis der var opnaaet Enighed om et Samlingsministerium med lige mange Repræsentanter for hvert af de fire Partier foruden Konseilspræsidenten. Nu maa man nøjes med det Surrogat, der er givet i den Overenskomst, der er sluttet, hvorefter hvert af de tre Partier, der ikke var repræsenteret i Ministeriet, har faaet optaget et Medlem i dette. Men naar alle Partier har tiltraadt en saadan Ordning, bør man loyalt arbejde for, at den kan opretholdes saa vidt muligt og føre til fredelige politiske Forhold under den nuværende Situation i Europa. For at dette kan ske, er der to Ting, der maa iagttages: for det første, at man skal undgaa at rippe op i Fortidens Stridigheder; og for det andet maa baade Ministeriet og Rigsdagspartierne undlade at fremsætte Forslag, der indeholder Stof til Sprængning og til politisk Kamp. Ministeriet maa, som Situationen nu ligger, i alt væsentligt indrette sig paa at være en Art Forretningsministerium.

Naar jeg undtager de Love, der paa kræves af Hensyn til Krigssituationen, kan vi her i Landet godt tage et Pusterum

med Hensyn til Frembringelsen af nye Love. Der er f. Eks. mange Sogneraadformænd ude i Landet, der føler sig saa betyngede af det Arbejde, der paalægges dem ved Udførelsen af alle de Love, som det er betroet de kommunale Raad at udføre, at de har sagt til mig, at de ikke vil modtage Genvalg, naar vi nu til næste Aar skal have Valg til Sogneraadene. Jeg anser det for beklageligt, thi ikke mindst under den nuværende Situation gælder det om at have saa dygtige og interesserede Sogneraadformænd som muligt. Det var mig en stor Tilfredsstillelse, at ikke blot Ordføreren for Socialdemokratiet, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), men ogsaa det ærede Medlem fra Middelfart (Slengerik) hævdede en lignende Opfattelse i deres Indledningsforedrag. Men saa meget mere maa det forundre, at det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) forleden kastede et Stridsspørgsmaal ind i vore Forhandlinger, idet han udtalte Ønsket om en Forandring af Valgloven, og det forinden den endnu er prøvet. Det ærede Medlem ved lige saa godt som jeg, at Valgloven til Folketinget er et Kompromis mellem de stridende Opfattelser. Han ved lige saa fuldt som jeg, hvor vanskeligt det var at opnaa dette Kompromis. Fra den ene Side var der stærke Ønsker om Forholdstalsvalg overalt i Landet, medens man fra den anden Side vilde bevare Enkeltmandskredse i saa vid Udstrækning som muligt. Det lykkedes efter mange og lange Forhandlinger endelig at komme til det Resultat, der har fundet Udtryk i den nu gældende Valglov; hvorefter København og Frederiksberg helt ud har Valg efter Principet for Forholdstalsvalg, medens det øvrige Land vælger 93 Folketingsmænd i Enkeltmandskredse, hvortil saa kommer 23 Suppleringsmandater, der fordeles efter Partiernes Stemmetail.

Jeg har været Talsmand for Valg i Enkeltmandskredse i den størst mulige Udstrækning, men jeg gik ind paa Kompromis'et, og jeg vilde finde det usømmeligt, hvis jeg nu vilde kræve en Forandring af den bestaaende Valglov, før den er prøvet, og vi har erfaret, hvorledes den virker. Valgloven er nemlig et Led i den Overenskomst, der blev sluttet 1915 baade